

Opravené sochy svatých, křížky a kalvárie (červenec, srpen, říjen 2014)

Obecní úřad zpracoval projekt a podal žádost do dotačního titulu Ministerstva pro místní rozvoj „Oprava drobných sakrálních památek“ a uspěl. Výše dotace je 188 755,- Kč a vlastní prostředky obce 100 895,- Kč. Celková suma, vydaná na opravu byla 289 650,- Kč. Kamenické práce provedla odborná kamenická firma pana J. Stryji s panem A. Herzogem .

Následuje podrobnější popis obnovy vybraných sakrálních památek .

Svatý Jan Nepomucký, mučedník (16.května)

Blahořečen 31.května 1721 papežem Inocencem XIII. a 19.března 1729 svatořečen papežem

Benediktem XIII. Patron Čech, Bavorska, kněží a zpovědníků, mostů i bezpečného putování a návratu zpět.

V roce 1348 probíhal králův (Václav IV.) konflikt s arcibiskupem Janem z Jenštejna , v němž král svou krutostí značně poškodil osobní prestiž (např. umučení Jana z Pomuku). Podle legendy byl Jan Nepomucký zpovědníkem královny Jany, manželky krále Václava IV. Václav se pokoušel vynutit na Janovi Nepomuckém prozrazení zpovědního tajemství své ženy. Ten odmítl zpovědní tajemství prozradit , rozzlobený král jej dal popravit a shodit z Karlova mostu do Vltavy. V místě, kde byl utopen, se objevilo 5 hvězd.

Svatý Jan Nepomucký zemřel jako skutečný mučedník za práva a svobody církve a je nejznámějším českým svatým v Evropě.

Socha svatého Jana Nepomuckého byla zřízena Josefem a Jenoféfou Ernerovými roku **1860** (Erichtet von Josef und Genofefa Erner im Jahr 1860) v rohu zahrady, sousedí se silnicí Broumov

Olivětín- Heřmánkovice- Meziměstí u čp. 42. Na soše jsou typické atributy toho světce, např. na reliéfu u Janových nohou jazyk umístěný ve svatozáří - monstranci. Kovové prvky byly značně narušeny a proto byly sejmuty (závěs lucerny a kruh s pěti hvězdami). Okolí sochy bylo zbaveno za pomoci manželů Lehotských hustého křoví, socha rozebrána, opravena, opět sestavena a natřena ochranným nátěrem. Spojovací trny nové a zality pryskyřicí. Kruh s pěti hvězdami nad jeho hlavou bude umístěn později. Bylo obnoveno i ohrazení okolo sochy.

Nápis:

Bewahr ó heilger uns vor Schand und Spott
auf dass wir vrehlich leben unsern Gott:
lehr(e) reder Schweigen uns zur rechten Zeit
Es herrscht dann Fried im land udn Einigkeit.

Uchraň nás, ó svatý, před hanbou a posměchem,
abychom přívětivě žili s naším Bohem:
nauč nás mluvit i mlčet ve správný čas,
pak zavládne pokoj v zemi a svornost.

Boží muka

Křižovatka Broumov – Heřmánkovice – Meziměstí – u čp. 177.

Autor J. Schramek z Dobrušky (J. Schramek in Dobruschka). Reliéf na přední straně zobrazuje bolestnou Pannu Marii. Boží muka jsou zhotovena z hořického pískovce a jsou již od základu značně poškozena. Kolem byly v minulosti vysazeny jalovce, které narušily jak základ, tak i samotný kříž. Ten byl v roce 2012 opraven. Křížek byl rozebrán (spojovací trny, které byly v minulosti zality sírou, se doslova rozpadly), očištěn, nápisy obnoveny a napuštěn ochranným nátěrem . Jednotlivé díly jsou spojeny novými trny a zality pryskyřicí. Litinová socha Ježíše Krista natřena ochranným nátěrem a částečně pozlacena. Kovový plot kolem křížku opraven a doplněn o chybějící pole.

Nápis:

Kommet zu mir Alle, die ihr mühselig und beladen seid,
Und ich will euch erquicken. Math.XI,28

Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi
břemeny a já vám dám odpočinout. Matouš 11,28

Svatý Josef (19.března a 1. května)

Svatý Josef s Ježíškem. Snoubenec Matky Boží Panny Marie. Patron celé církve (Patronem jej

prohlásil Papež Pius IX. v roce 1870). Patron Čech (1654). Mimo jiné patron dělníků, řemeslníků, tesařů, dřevorubců, truhlářů, kolářů, inženýrů... Také Josef Dělník (Papež Pius XII. zavedl 1.května 1955 svátek Josefa Dělníka pro celou církev. Důvodem bylo , aby 1.květen dostal křesťanské posvěcení a už nebyl příčinou nesvornosti , nenávisti a násilí – pozváním moderní společnosti dokonat to, co ještě chybí sociálnímu míru.) Patří k nejuctívanějším církevním postavám.

Sochu dali postavit v roce **1890** manželé Wernerovi u svého domu čp. 165 ve spodní části obce. Až na drobné kovové části (zkorodovaná svatozář Josefa a Ježíška, lilie v ruce Josefa, chyběl křížek na zeměkouli v ruce Ježíškově) byla dobře zachovaná . Manželé Vlčkovi z čp. 165 o ni dobře pečují.

Socha očištěna, sokl doplněn. Kovové prvky opraveny, doplněny a natřeny ochranným nátěrem a některé části pozlaceny. Také nápisy jsou opět čitelné. Sousoší sv. Josefa s Ježíškem tak znovu nabylo svého původního vzhledu a je velmi působivým vyjádřením otcovské lásky i křesťanského vyznání Wernerových.

Pod sochou je reliéf Panny Marie s nápisem:

Ich bin eine Dienerin des Herrn,   Jsem služebnice Pána,
Mir geschehe nach deinem Worte.   Ať se mi stane dle Tvého slova.

Nápis na podstavci prosí sv. Josefa o přímlovu za odvrácení pohrom od obyvatel domu:

Heiliger Josef! Du Nährvater	Svatý Josefe! Ty pěstoune
Jesu, bitte für uns bei deinem	Ježíše, pros za nás
lieben Sohne , dass er uns vor	u Tvého milého syna, aby nás
Leid und Ungemacht verschone.	ušetřil utrpení a těžkostí (neštěstí).

Boží muka (Bude opraveno – žádost o dotaci podalo občanské sdružení OMNIUM Broumov)

Pozdně barokní kříž z roku **1891** u statku čp. 160 při horní cestě zřízený manželi Birke, dnes Příbylovi. Dochovalo se krásné zdobení i vícero nápisů o renovaci provedených rodem Wittichů.

Nápis:

Gehe nicht ohne	Nepřejdi mne
Gruss vorbei	bez pozdravení
Gedenke dass Jesus	neboť Ježíš (vzpomeň, že Ježíš je Tvůj spasitel)
Dein Erlösser sei.	je Tvé spasení

vzadu: Renoviert von Richard und Marie Wittich 1909, 1922 Marie Wittich 1942 Errichtet von Ferdinand u. Genovefa Birke 1891

Boží muka (Bude opraveno, žádost o dotaci podalo občanské sdružení OMNIUM Broumov)

Bohatě zdobený křížek, u něhož se zčásti dochovala lucerna. Zpředu vystupuje reliéf bolestné Panny Marie. Křížek byl zřízen Theresií Hausler jako vzpomínka na zemřelé z přilehlého hospodářství čp. 148 Errichtet von Theresia Hausler zur Erinnern für die Verstorbenen von diesen Wirtschaf. (Dnes manželé Rybkovi).

Nápis:

Ó! Unser Heiland Jesus	Ó náš vykupiteli Ježíši
Christ. Der du für gestor-	Kriste. Tys pro nás zemřel
ben bist. Nimm deine Gläu-	Vezmi k sobě své věrné,
bigen zü dir auf. Die hier	kteří zde
vollende Ihren Lauf.	završili svůj životní běh.

Boží muka

Klasicistní litinový křížek před statkem čp. 202/203 (pan Škoda). Ozdoby na zrezivěném plotě jsou ulámány. Základ je značně narušen kořeny. Podle vzrostlých lip mohla být tato boží muka postavena koncem 19.století.

Německý nápis: Dem Andeken der Verstorbenen dieser Wirstchaft - Na památku zemřelých tohoto hospodářství.

Litinová oválná plastika s reliéfem Panny Marie patřící na spodní část kříže chybí. Ztratila se v roce 2013 spolu se závěsem lampičky.

Při renovaci byl pískovcový základ a kovový plůtek rozebrán, vše opraveno a vztyčeno zpět na nový základ, který byl zvýšen nad kořeny obou lip. Litinový kříž byl renovován a konzervován. Konzervován byl také pískovcový základ a zvláště nápis. Připevněn nový litinový ovál s bílým podkladem – prozatím bez nápisu či kresby.

Kalvárie

Kalvárii tvoří sousoší loučení Ježíše Krista s Pannou Marií pod křížkem, závěs pro lucernu a reliéf

Nejsvětější Trojice (Duch svatý, Bůh Otec a Syn). Kalvárie stojí u čp. 122 – bývalé řeznictví Josefa Davida. Z druhé strany je do kalvárie vytesána schránka s kovovými dvířky, která je prázdná. Ulomený kříž s Kristem a lucerna chybí.

Kříž s nápisem na podstavci dali v roce **1894** postavit manželé Wernerovi.

Nápis:

Dich Gott Vater von Ewigkeit
Dich eingebornen Sohn,
Dich Tröster heilger Geist
eine untheibare Dreieinigkeit
bekennen Leben und Benedeien wir
Mit Herz und Mund.
Dir sei Ehre in Ewigkeit

Tebe Bože, Otče od věčnosti
Tebe jednorozený Synu,
Tebe utěšiteli, Svatý Duchu
nerozdílná Trojice

vyznáváme životem
a blahoslavíme srdcem i ústy.
Tobě na věčnou slávu.

Před několika lety byl kříž s litinovým Ježíšem Kristem při bouři náporům větru odlomen pro značně narušené a zkorodované upevnění k sousoší. Spojení v horní části bylo na kovový trn, zalitý sírou. Na rovných plochách spojů byl použit fermežový tmel (kyt).

Renovace Kalvárie pro výšku sousoší byla náročná. Celé sousoší bylo rozebráno na jednotlivé díly, některé byly doplněny, základ znovu vytvořen. Doplněn kříž na reliéfu o jedno rameno. Při sestavování jednotlivých prvků bylo použito cementové pojidlo s lepidlem. Horní část- nový kříž s litinovým Ježíšem, byla spojena na trn a zatmelena dvousložkovým lepidlem. Kříž ještě pro svoji výšku byl zajištěn proti poškození kovovým prutem se zakotvením ve spodní části. Kovová dvířka schránky vrácena zpět. Pískovec natřen penetračním nátěrem, nápisy zvýrazněny. Kovové prvky byly konzervovány a části těla Ježíše Krista pozlaceny. Opraven i kovový plot.

Svatý Jan Nepomucký

Tato socha na Janovičkách (naproti parkovišti u bývalé chaty Meopta a předtím janovičské školy u čp.

36) je zachovalá. Chybí kruh s pěti hvězdami nad hlavou světce, není však jisté, zda zde byl umístěn. Pod sochou reliéf jazyka a pod ním reliéf zobrazující svržení sv. JN z Karlova mostu do Vltavy. V levé ruce drží sv. JN kvadrát. Pod ním je ještě zobrazena kladka – symbol mlčenlivosti – zpovědního tajemství. Letopočet 1813.

Nad ním nápis:
Lasse uns Gott in Seinen
Heiligen totten (töten?) lasse uns o.
Gott s.(sankt?) Johanne. Diesen
St. (Statue) Bauen lassen.
Berdit Gotschlig Richter

Ó Bože, dal jsi nám ve svém světci oporu (mučedníka?).
Zanechal jsi nám svatého Jana (Nepomuckého). Tuto
sochu dal postavit
Berdit Gotschlig soudce.

Socha očištěna včetně okolí, které bylo zbaveno náletu a vzrostlých thují, jejichž kořeny narušovaly základ sochy a její stabilitu. V horní části vzadu nahrazen poškozený svorník, který spojuje sochu s podstavcem.

Vložen nový, nerezový a zatmelena dvousložkovým lepidlem. Byl také vrácen závěs pro lampičku a zvýrazněn nápis. Vše pak natřeno penetračním nátěrem. Kolem nový dřevěný plůtek.

Poznámka :

Berdit Gotschlig byl soudcem na začátku 19. století na Janovičkách. Bydlel v čp. 19 a ve skutečnosti se jmenoval Benedikt Gotschlied (také však je uváděn jako Gotschlich).

Prameny:

http://www.collegium.cz/pamatky-databaze/index.php?menu=krizky&obj=HM_11&detail=yes

Malá Československá encyklopedie, Academia 1987.

Vera Schauber, Hanns M.Schindler – Rok se svatými, Karmelitánské nakl. Kostelní Vydří 1994

Kronika obce Janovičky str. 36 (Gedenkbuch der Gemeinde Johannesberg)

K. Gabriel

